

REVIEWS/RECENZJE

Williams M. (2010). *Can we measure homelessness? A critical evaluation of 'Capture–Recapture'*. "Methodological Innovations Online", 5, 2: 49–59.

Reviewed by: Joanna Ciągło

This article reviews some of the generally used methods for counting homelessness and critically evaluates one particular method called "capture–recapture." The examples for this method are from a UK context and are mentioned to illustrate the possibilities and limitations of the technique.

The introduction provides general knowledge about homelessness and signals that this is a complex issue. Hence, we discover at the very beginning that the search for an ideal method for a homeless headcount is in vain. However, there are several techniques mentioned in the article that have practical applications. Worth mentioning, while reading the first part of this analysis, is that we are familiarized with a theory of homelessness and provided with a piece of clever commentary. The author presents a wide range of information about homelessness in its practical dimension. Summing up, he saves us the trouble of reading a dull theoretical introduction.

This article provides us with evidence for the statement that there are three crucial problems when counting the homeless. Firstly, the author mentions accommodation mobility which goes together with the geographical one. Therefore, the meaning of homelessness depends on each society's development. We also have to overcome normalized objections to get enough power to study this issue. Secondly, a conclusion about the homeless as an elusive population emerges. The author critiques some headcount techniques, like those used by the UK Rough Sleepers Unit (RSU) or another called Respondent Driven Sampling (RDS), to create strong arguments for and against these methods. In any case, even if we have excellent tools to measure homelessness, we still face the problem of bias or unreliability in counting. Bias occurs when a researcher deliberately inflates or deflates their count. All of this sounds as if there is no hope for success in the field of studying homelessness. Nevertheless, this piece does not leave the reader with a sense of defeat.

Another less obvious feature of the article is how the capture–recapture method is described. Not only does the author describe its application to study of the homeless, but he also expounds the history of this technique. This facilitates the readers' understanding

of capture–recapture; for example, we can find out that it is well established in zoological or epidemiological research.

Incidentally, it is really fascinating how one methodology could be applied in both natural and human world studies. Moreover, capture–recapture has not yet been widely used in homelessness estimates. This earns my regard the author: he chooses and describes a method that is not so obvious for social scientists in this field. It could be said that he sheds light on something and tries to answer questions which have not been asked before.

I also like how the author describes the case of capture–recapture in Plymouth and Torbay (p. 54). A study was conducted in towns in the UK: Plymouth is a coastal city with a population of around 300,000 whereas Torbay is a community of 3 adjoining coastal towns with less than half of Plymouth's population. The author explains something that was successfully achieved in both cases: the cooperation of different local agencies in the enumeration process. The problem of counting the homeless is usually connected with their elusiveness – that we cannot precisely determine the features of being or not being homeless. Real life cases are not as easy to measure as we imagine. Furthermore, good cooperation between different institutions located in the same vicinity is necessary to gain believable and accurate results. The enumerations were repeated three times over a one year period which helped with reaching a level of reliability and validity in the research. Nevertheless, no screening instrument used for a headcount will ever be totally reliable, and that is something that the author points out.

Furthermore, this piece has lots of references to other research works that deal with the issue of doing headcounts of the homeless. Not only does the reader have a chance to broaden their perspective but he or she also receives proof for the genuineness of the data. However, when it comes to the limitations of the article, there are quite a few repetitions, especially in the initial lines of the text. The language is intelligent and absorbing but not ornate enough. It could be easily presumed that the author has experience and knows what he is talking about, but I still get the impression that he writes a bit chaotically. Moreover, I perceive the evaluation section as not long and comprehensive enough. It is futile to look for conclusive results of the research in this section of the text. For better or worse, the author interlards his own opinions in almost every paragraph.

Overall, this is a very smart and brief piece. I really like the author's writing style – presenting intimate knowledge while generally using catchy language and adequate arguments. He has this valued manner of critical thinking and communicates his point easily. Even though this article is rather journalistic than clearly scientific, still it does bear scientific value.

Kienhuis J., Świtek T. (2007). *Client as an Expert: Solution Focused Approach & Practice in Poland*. SFA MATRA POLSKA: 11–22.

Reviewed by: Michał Gajewski

The beginning of this chapter aims to tell the readers something more about the basics of a Solution Focused Approach (SFA). As intended, the authors decided here to present more about some of the rules in this approach – mainly the capacity, motivation, and opportunity to create change in a client's life. Of course everything is based on success. The client must believe that she is able to change at least one little thing in her life. If possible, a link will be built between the past and present, leading to an opportunity to see our client as an expert. In fact, this comprised a very nice introduction to more specific rules and features.

The chapter as a whole acts as a rough guide to the Solution Focused Approach. The authors try to show readers how this approach works and how/when it can be used not only by social workers but also psychologists and educators. In further parts of the text, the authors present a few of the specific and unique elements in this kind of an approach. They talk about how these elements should be categorized and then used properly during contact with clients.

I think that everything started with an idea – the fact that this approach appeared in Poland and has been used in a few cases of work with clients. Afterwards it has gotten increasingly more popular; now it is even taught at Jagiellonian University during the second semester of the social work program. The book from which this chapter is selected was likely created to introduce and show field workers how this approach might be used more broadly – in work performed with many different clients at many different levels of assistance and care. Why? It should be used because it works well. This volume demonstrates to both clients and social work personnel that there is a way to do something more, something better in order to help others or each other.

The authors decided to divide the chapter into a few, smaller pieces. The first one of them is called *Core Solution-Focused Assumptions*. Here they attempt to show (in a few paragraphs) that when a social worker is going to interact with clients, he or she should not be focusing on their problems. That is what clients are already doing yet this does not resolve problems as it should; a social worker should rather strive to find other solutions for them. Why? In many cases clients are already aware of their problems and are simply looking for answers. With that comes the focus on a client's goal(s) as we social workers interact with them. As the authors state herein, to ask a client about what he or she wants is "(...) the most important question the solution-focused practitioner can ask at any stage of work" (12).

In this part, Kienhuis and Świtek also point out two truly important things. Firstly, all our clients possess both capacities and resources. For this reason we should be focusing on solutions, not problems. Secondly, each of our clients has his or her highly unique experience which probably affects his or her life in more than one way.

The second of the sections is entitled *Core Solution-Focused Tasks*; it shows social work personnel what they can and should do when dealing with many different clients. The focus here is primarily on explorations of available resources, giving compliments and/or feedback to our clients, talking about goals, asking “miracle” questions, looking for exceptions, posing a few helpful types of questions (scaling and coping), and externalizing problems. All of these options might be useful and helpful with clients but the “miracle” question is the most intriguing one. It helps people to understand how change can occur and what they are actually able to do; they only need to envision exactly what might be transformed one “wondrous” night. That is how this question is applied during the client–worker interview: the social worker simply asks the client to imagine falling asleep and a miracle taking place overnight. The client must articulate what it is that will be transformed in his or her life after this “miracle”.

While reading this chapter, people may ask themselves who could actually be seen as the expert in that kind of relationship? The answer is simple: we as social workers need to empower our clients to believe that they are indeed the experts. We will be talking with them about their lives and their problems but not be able to know everything about them. That is why we have to encourage them to believe in themselves – this should be the sole and most correct methodology when applying the solutions focused approach.

In closing the reviewed chapter of the book, the authors mentioned something which could be used as a motto for the whole of SFA: “A training course in Working in a Solution-Focused Way may help workers notice that they have capacities and resources which they perhaps did not know they had, that is, that they can help their clients notice they have capacities and resources which they perhaps did not know they had” (21). The authors also accent how important it is to train and practice as much as possible. This is generally because social workers will be getting better and better via the experiences gained during each interview with their clients.

Overall, this chapter was very interesting and significant in my future social worker career. I have already been training myself in this kind of an approach with one of the best practitioners in our country. This specific approach has opened my eyes to all the possibilities which may manifest themselves and which could be used in the course of interviews with my future clients when trying to find ways to help them. The key is not only to directly help them with their problems, but, above all, to help them find solutions on their own. That is the most important and empowering thing that I would be able to do for my clients.

Although this volume was published in 2007, in my opinion, it could become essential in the future of Polish social work studies and fieldwork with clients. If more of us were able to use our time and talents more suitably, we could (probably) assist more persons in need than today. Furthermore, this solutions focused approach can be used reflectively upon ourselves as social workers. Why not try and see if we can work more with this? Without hesitation I strongly recommend this to anyone who would like not only to look from different perspectives on social work and other helping services, but also for anyone who wants to empower others, showing them how to regain power over their own lives.

Romanov P., Kononenko R. (2014). *Glocalization processes in Russian social work*. "International Social Work", 57, 5: 435–446.

Reviewed by: Sylwia Butkiewicz

Glocalization is defined as one of the many effects of globalization. Whereas globalization implies global production and transfer of goods, services, ideas, values and information, glocalization is the process of their local adaptation. This involves a complex societal process defined by elaborated interplay and the friction occurring between products of global culture and local traditions. A hallmark statement describing glocalization is "think globally, act locally", nevertheless the term could also describe the process of local practice and/or culture attracting global attention. In their work, Romanov and Kononenko decided to analyze the Russian practice of social work in the context of glocalization. As they stress at the beginning, the flow of professional data in social work is, to a high extent, international as many worldwide agencies are involved in the funding of charities and supporting of local institutions providing social care.

I consider this paper especially interesting because Russia underwent similar societal transformations as Poland and because of the scarcity of information about social work in Russia in general. The authors broadly depict the historical changes affecting welfare policies in the contemporary Russian Federation. During the Soviet regime, social policy was highly dysfunctional, if present at all. Such a situation contributed to the humanitarian calamity of the USSR and the subsequent aversion to state-provided welfare. Therefore, after the systemic transformation, there was a blossoming of private agencies providing charity and help to the needy. At that time, many global organizations provided funding for Russian welfare. This, however, quickly diminished with the rise of nation-centered government. Nevertheless, Romanov and Kononenko point out that, currently, one of the main providers of social care is the Orthodox Church (and, to a lesser extent, Jewish and Muslim religious agendas), providing social care at the parish level. Interestingly, this activity is inclusive for both religiously-involved and irreligious clients; it is also conducted by secular social workers.

However, the authors state that employment in social work is regarded as an unattractive job position because state agencies are relatively underfunded. This opinion corresponds with the fact that most of the social workers in Russia have completed higher education, although not professional social work courses. The authors therefore claim that there is a vast field for professional improvement among Russian social workers.

In the research presented in the paper, Romanov and Kononenko acquired social workers' opinions on the implementation of practices originating from Western countries. According to the findings, social workers are eager to embrace globally recognized practices, and to critically challenge ideas and beliefs originating from the local environment. Still, such a critique can also work in the opposite direction, raising doubts and opposing adaptation of foreign practices locally. This is especially the case, if those practices are seen as threatening the locally-established social order.

In my opinion this piece by Romanov and Kononenko presents a meaningful attempt to outline the implications of glocalization in the field of social work. Nevertheless, the experimental data provided were, in my opinion, unsatisfactory. Overall, the article contains a very important notion for everyone engaged in both social work at the organizational level as well as the worker level. When adapting whichever approach, at a supervisory or subordinate level, both local and global views must be taken into consideration on the matter. Social work is always realized in dialogue between two persons. Hence both the client and social worker exist in a broader societal context which needs to be acknowledged as it could provide either a detrimental or beneficial influence.

Dorota Dyjakon (2016). *Przemoc domowa. Czy można wybaczyć i być razem?*. Difin, Warszawa: ss. 178. ISBN 978-83-8085-318-8.

Recenzent: Bogumiła Krawiec

Książka Doroty Dyjakon *Przemoc domowa. Czy można wybaczyć i być razem?* ukazała się w 2016 roku nakładem wydawnictwa Difin. Tematem przewodnim publikacji jest przemoc w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki jej powstawania. Omawiana książka przedstawia zagadnienie przemocy domowej nie tylko z teoretycznego punktu widzenia. Stanowi ona również źródło wiedzy empirycznej, wywodzącej się z praktyki psychologicznej samej Autorki, która pracuje jako psychoterapeuta z osobami doświadczającymi przemocy. Jest ona zarazem adiunktem w Instytucie Psychologii Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Książka składa się z czterech rozdziałów. W pierwszym z nich (*Wybrane konteksty analizy funkcjonowania związków*, s. 13–36) Autorka skupia się przede wszystkim na przedstawieniu teoretycznego kontekstu relacji przemocowej. W kilku podrozdziałach omawia ważne dla dalszych dociekań zagadnienia, takie jak wywieranie na siebie nawzajem wpływu przez partnerów w ciągu trwania związku, fazy relacji czy transmisję międzypokoleniową, którą Dyjakon określa jako „ważną perspektywę analizy aktualnych problemów rodziny” (s. 31). Głównie koncentruje się ona jednak na zagadnieniu tego, czym jest i w jaki sposób kształtuje się bliska relacja w związku. Odwołuje się przy tym do trójczynnikowej teorii miłości R. Sternberga oraz do koncepcji „kolorów miłości” J. Lee. Oba te ujęcia w jasny sposób porządkują emocje i zachowania towarzyszące bliskiej relacji w trakcie jej trwania. Wszystkie poruszone w tym rozdziale kwestie stanowią punkt wyjścia dla dalszych części książki i wyznaczają ramy teoretyczne dla zjawiska przemocy domowej.

W rozdziale drugim (*Budowanie relacji przemocowej*, s. 37–86) Autorka wychodzi od stwierdzenia, że niejednoznaczne i często niezrozumiałe dla ofiary zachowania sprawcy można „zinterpretować i zrozumieć” dopiero po czasie, „umieszczając je w kontekście jawnych zachowań przemocowych” (s. 44). Dyjakon prezentuje dane statystyczne dotyczące skali przemocy domowej w Polsce, uwzględniając przede wszystkim kwestie stereotypów

dotyczących płci. Czytelnik znajdzie w tym rozdziale także skrótowo, lecz informatywnie omówione zagadnienia uwarunkowań przemocy. Ponadto Autorka przedstawia w tej części teoretyczne kwestie towarzyszące problemowi rozwoju przemocy domowej, a także diagnozy relacji przemocowej, a następnie zestawia je z fragmentami wypowiedzi osób uczestniczących w terapii – ofiar oraz sprawców. Pozwala to Czytelnikowi, szczególnie temu, który do tej pory nie miał styczności z procesem psychoterapeutycznym, zapoznać się z materiałem empirycznym, stanowiącym konieczne uzupełnienie wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej.

Stosunkowo krótki rozdział trzeci (*Przemoc w związkach – konsekwencje u ofiar i sprawców*, s. 87–100) stanowi podsumowanie dwóch pierwszych rozdziałów i wskazuje na powiązania między kryteriami zdrowej relacji a konsekwencjami, jakie niesie ich niespełnienie. Autorka skupia się w nim na przedstawieniu z dwóch perspektyw – ofiary i sprawcy – teoretycznych zagadnień dotyczących konsekwencji przemocy domowej, a tym samym uwydatnia złożoność i specyficzność sytuacji przemocowej.

Ostatni, czwarty rozdział (*Zdrowienie ofiar i sprawców – co ten proces oznacza dla związku?*, s. 101–156), stanowi zbiór praktycznych uwag i wskazań zarówno dla osób pracujących z rodzinami, w których pojawia się przemoc, jak i dla tych, którzy sami jej doświadczają. Dyjakon w przystępny dla Czytelnika sposób omawia fazy zdrowienia, które są rezultatem „dążenia do radzenia sobie z przemocą w rodzinie na rzecz budowania bezpieczeństwa” (s. 101). W tej części Czytelnik po raz kolejny może zapoznać się z wypowiedziami osób uczestniczących w procesie psychoterapii. Obecność tego typu treści podkreśla praktyczny aspekt przytoczonych w dwóch pierwszych rozdziałach koncepcji teoretycznych.

Recenzowana publikacja stanowi przekrojowe spojrzenie na zagadnienie przemocy domowej. W tym kontekście jej szczególną zaletą jest omówienie wielu istotnych teorii związanych z problemem przemocy domowej, a następnie zestawienie ich z praktyką terapeutyczną, w zakresie której Autorka posiada niezaprzeczalne kompetencje. Zdarza się jednak, że teoria jest nazbyt skąpa w stosunku do zagadnień praktycznych. Jest tak w przypadku rozdziału drugiego, w którym uwarunkowania przemocy opracowano wyłącznie na podstawie jednej koncepcji autorstwa Carol Hagemann-White. Na ogół jednak rozważania teoretyczne dobrze uzupełniają się z praktycznymi i opisują tytułowe zjawisko w wystarczająco zrozumiały sposób. Na uwagę zasługuje także sama organizacja materiału, która od ogólnych zagadnień przechodzi do szczegółowych, dzięki czemu publikacja jest przystępna nie tylko dla osób posiadających specjalistyczną wiedzę z zakresu dynamiki relacji przemocowej, lecz także dla laików w tej dziedzinie.

Zaletą książki jest również odzwierciedlenie w jej układzie chronologicznego porządku relacji przemocowej. Autorka rozpoczyna omówienie tej tematyki od etapu wchodzenia w relację (rozdział pierwszy), po czym przedstawia proces tworzenia się związku, w którym pojawia się przemoc (rozdział drugi i trzeci). Na końcu Dyjakon prezentuje pozytywne konsekwencje wynikające z zerwania relacji przemocowej (rozdział czwarty).

Pomimo niewątpliwej wartości książki należy zwrócić uwagę na niedociągnięcia redakcyjne, szczególnie w jej pierwszej połowie, które niestety kontrastują z aspektem

merytorycznym. Jednym z najbardziej rażących błędów jest nieprawidłowe formatowanie przypisów bibliograficznych [„(za: Ostoja-Zawadzka)” bez wskazania roku wydania, s. 24; brak daty dostępu, a także nieobecność pozycji w bibliografii w przypisie 7 na s. 40] albo ich całkowity brak („W literaturze przedmiotu” bez podania źródła, s. 21; „Inny badacz natomiast wskazał”, s. 30; „Jak pisze Cierpka”, s. 36). Tego typu błędy utrudniają, a nawet uniemożliwiają Czytelnikowi pragnącemu pogłębić swoją wiedzę odnalezienie odpowiedniej pozycji w bibliografii. O ile winę za te uchybienia ponosi sama Autorka, o tyle trudno obarczać ją odpowiedzialnością za niektóre z błędów, które powinny zostać wyeliminowane podczas korekty. Ich przykładem może być chociażby błędna interpunkcja („słowna ekspresja doznań, erotycznych”, s. 17; „(Willy 1996)”, s. 24; „(za Goldeberg, Goldeberg 2006)”, s. 32; brak domknięcia cudzysłowu na s. 39; „czynników patogennych (Heszen, Sęk 2012)”, s. 52), czy nieprawidłowa odmiana niektórych słów („cztery do ośmiu etapów, przez który przechodzi związek”, s. 20; „odnosi się do oczekiwania i przekonań na temat bliskiej relacji”, s. 21; „Wojciszkego”, s. 17). Najczęstszymi błędami jednak, notorycznie występującymi w kolejnych rozdziałach, są powtórzenia (na s. 16–17 słowo „partner” pojawia się sześć razy w jednym akapicie, co zaburza jego kompozycję i stylistykę; podobnie, na s. 19 „zazdrość” pojawia się pięć razy, z takim samym skutkiem) oraz błędy stylistyczne („procesy zmian”, s. 20; „I trudno się dziwić”, s. 44; „dostęp do skutecznych zasobów zewnętrznych w tych problemach niedostępny”, s. 53; „leżą u podłoża” zamiast „leżą u podstaw”, s. 54; „Pornografia natomiast prowadzi do instrumentalnego traktowania drugiego człowieka w sferze intymnej, wspierając także rozwój przemocy zainspirowanej przez pornografię”, s. 81). Powyżej wymieniono jedynie niektóre z błędów, które świadczą o braku odpowiedniej korekty. Ich ogólna liczba może sprawiać wrażenie, że tekst w ogóle jej nie przeszedł.

Omawiana książka, choć stanowi nieodzowne źródło wiedzy praktycznej, posiada zarazem mankamenty dotyczące warstwy redakcyjnej i teoretycznej – przy czym te drugie są zdecydowanie mniejszej wagi. Pod względem redakcyjnym recenzowana publikacja wypada źle i doskonale odzwierciedla przykłady korektorskiego zaniedbania. Znacznie lepsze wrażenie robi natomiast warstwa teoretyczna, która, choć nie zawsze stanowi wyczerpującą analizę zjawiska, to bardzo dobrze uzupełnia empiryczne fragmenty poszczególnych rozdziałów i pozwala na ich pogłębione zrozumienie. Dzięki temu książka Doroty Dyjakon jest pozycją, która zainteresuje szerokie grono odbiorców, stanowiąc źródło wiedzy dostosowane do ich oczekiwań. Można tylko żałować, że nie poświęcono jej więcej uwagi w aspekcie technicznym.